

Perspective privind Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii din cadrul Academiei Române

Cătălin Mosoia*

Profesor universitar doctor Cătălin Tănase este președintele Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii din cadrul Academiei Române – CMN (din 2023) și al Subcomisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii din cadrul Filialei Iași a Academiei Române (2020-2023), director al Grădinii Botanice „Anastase Fătu” din Iași din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (din 2007), membru în Consiliul Asociației Europene de Micologie (din 2007), președinte al Societății Micologice din România (2014-2021), președinte al Asociației Grădinilor Botanice din România (2016-2018). De asemenea, prof. Tănase este coordonatorul onorific al Centrului de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov” (din 2020), entitate afiliată Institutului de Antropologie „Francisc I. Rainer” al Academiei Române, dar care funcționează în cadrul Filialei Iași a Academiei Române. Domeniile de cercetare ale prof. univ. dr. Cătălin Tănase sunt taxonomia și ecologia fungilor, mico-remedierea poluanților, biocontrolul patogenilor, conservarea diversității plantelor și fungilor. A contribuit la selectarea și monitorizarea speciilor de macromicete incluse în Lista Roșie din România și din Europa. Colaborează cu echipe de cercetare pentru studiul diversității fungilor din Munții Carpați, Masivul Central Francez, Conservatorul Național Mediteranean Porquerolles, Parcul Național Pirinei (Spania și Franța) și Rezervația Biosferei Třeboňsko (Cehia).

Interviul care urmează a avut ca temă una dintre cele mai solicitate entități din cadrul Academiei Române, Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii. Istoria privind protejarea naturii s-a scris grație implicării unor cunoscuți și valoroși

oameni de știință români, printre care speologul academician Emil Racoviță, zoologul ecolog academician Grigore Antipa și botanistul Alexandru Borza, membru post-mortem al Academiei Române (1990). În prezent, diversitatea solicitărilor transmise Comisiei demonstrează utilitatea funcționării acesteia. În același timp, relevă mulțimea aspectelor care se cuvin îmbunătățite, din grija față de natură și respect față de generațiile următoare de tineri.

Cătălin Mosoia: *Ce ne puteți spune despre începuturile Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii?*

Cătălin Tănase: Protecția naturii a fost în centrul atenției primului Congres al naturaliștilor, care s-a desfășurat, la Cluj, între 18-21 aprilie 1928. Această manifestare cu participare internațională a fost organizată la inițiativa botanistului Alexandru Borza, iar președintele acestui congres a fost o personalitate a științei românești, academicianul Emil Racoviță. Ecourile congresului s-au concretizat în 1930, când, prin Decret Regal, s-a înființat *Comisiunea Monumentelor Naturii*, în subordonarea directă a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, odată cu promulgarea primei *legi pentru protecția monumentelor naturii din România*, la 4 iulie 1930.

În anul 1931, tot la inițiativa botanistului Alexandru Borza, s-a constituit un comitet – de asemenea, aprobat printr-un document regal – alcătuit din șase persoane: Alexandru Borza, botanist, președintele Uniunii Geobotanice a Carpaților, secția română; Emil Racoviță, speolog, rectorul Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj; Andrei

* Expert comunicarea științei, Biroul de comunicare al Academiei Române

Popovici-Bâznoșanu, zoolog, profesor la Universitatea din București; George Vâlsan, geograf, profesor la Universitatea din București, membru al Academiei Române (1920); Frederic Kepp, profesor la Liceul „Samuel von Brukenthal” din Sibiu, președintele organizației numite Societatea Carpatină Ardeleană a Turiștilor, și Toma Ionescu, director general în cadrul Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Toți cei șase membri au convenit ca profesorul Bâznoșanu, profesând și locuind în București, să reprezinte comisia la întâlnirile care se organizau aproape zilnic la minister. Astfel, Andrei Popovici-Bâznoșanu a fost primul președinte al comisiei.

Cătălin Mosoia: *Care au fost motivele care au condus la înființarea Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii?*

Cătălin Tănase: Scopul înființării comisiei a fost inițierea unor măsuri privind declararea monumentelor naturii, inventarierea și aplicarea celor mai adecvate măsuri pentru ocrotirea acestora. Alexandru Borza atrage atenția asupra unor specii, printre care floarea-de-colt, cunoscută și sub numele de floarea-Reginei. Această plantă, deși crește în locuri foarte greu accesibile, era culeasă și ulterior comercializată. Alexandru Borza susține reglementarea unui cadru legal prin care să se interzică atât colectarea, cât și vânzarea acestei plante deosebite. De altfel, floarea-de-colt este reprezentată în sigla Comisiei Monumentelor Naturii, în semn de recunoaștere față de această specie amenințată de culegători, precum și în semn de maximă apreciere a botanistului Alexandru Borza. Precizez că în atenția comisiei nu erau numai specii de plante, ci și specii de animale, în mod expres protejarea celor care prezentau interes pentru vânat.

De altfel, în anul 1933, se completează componența Comisiunii Monumentelor Naturii cu următorii membri, care erau numiți onorific pentru o perioadă de 6 ani: Mihai Haret, președintele Touring Clubului României, București; Ionel Pop, avocat, deputat, redactor al revistei vânătoarești „Carpații” din Cluj, și Nicolae Săulescu, director general, șef al Serviciului Vânătoare și Pescuit în Apele de Munte, din cadrul Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Drept urmare a afilierii acestora la Comisie reiese clar faptul că apăreau și pro-

bleme care presupuneau aprobări, pentru vânzarea unor exemplare – unele, poate protejate, toate însă de importanță științifică deosebită. Așa pot să-mi explic prezența acestor persoane.

În anul 1933, au fost declarate monumente ale naturii, specii de păsări și mamifere, între care toate speciile de vulturi, capra neagră și râsul. De asemenea, au fost inițiate discuții privind declararea ursului brun ca monument al naturii, însă această specie a fost protejată doar prin legea vânătorii.

1935: Parcul Munții Retezat, primul parc național din România

Vreau să mai menționez un aspect deosebit de important: declararea primelor arii protejate din România. Încă de la început s-a atras atenția asupra Parcului Munții Retezat. Este o zonă de interes biologic pentru floră și faună, pentru relieful glaciatic, pentru aspecte geologice și de peisaj, dar și pentru evoluția vieții. Sunt autori remarcabili care în acea perioadă au publicat lucrări științifice privind aceste aspecte, între care menționez pe Alexandru Borza, considerat „părintele spiritual al Parcului Național Retezat”, și acad. Erasmus Julius Nyárády (1881-1966). Urmare a acestor demersuri, în 1935, Parcul Munții Retezat fost declarat primul parc național din România.

În aceeași perioadă s-a analizat potențialul floristic și faunistic al Pădurii Letea din Delta Dunării, fiind remarcate speciile de păsări și habitatele în care acestea trăiesc. De asemenea, s-a pus problema protecției bujorului de munte sau smiridarul, care se găsește în Retezat, Făgăraș, Bucegi, Muntele Roșu din Masivul Ciucas, Munții Rodnei, Călimani și Ceahlău, precum și problema protecției exemplarelor de capră neagră.

Cătălin Mosoia: *Momentul declarării primului parc național din România se încadrează în perioada în care s-au înființat comisii regionale ale Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii (1933-1938).*

Cătălin Tănase: Problemele regionale erau complexe, organizarea administrativă și sistemul politic necesitau atenție deosebită pentru îndeplinirea obiectivelor Comisiei. Astfel, pentru eficientizarea activității CMN – care era subordonată Ministerului Agriculturii – s-au înființat subcomisii, potrivit Statutului Academiei Române

valabil atunci ca și în prezent. Acestea s-au numit *comisiuni* și s-au înființat pentru regiunea Ardeal, la Cluj, în 1933, pentru Oltenia, la Craiova, în 1936, pentru Moldova, la Iași, în 1938.

După război, structurile s-au reorganizat, iar din 1950 Comisia se numește ca în prezent, Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii, și de atunci este subordonată Prezidiului și funcționează în cadrul Academiei Române. S-au înființat subcomisii ale CMN, mai întâi la Cluj, în 1955, la Iași, în 1956, la Timișoara, în 1958, la Craiova, în 1968.

Cătălin Mosoia: *Cum vă explicați preluarea Comisiei de către Academia Română de la Ministerul Agriculturii?*

Cătălin Tănase: Cel mai potrivit răspuns poartă amprenta academicianului Dumitru Mura-riu, vicepreședinte al Academiei Române: Comisia a trecut la Academia Română pentru că, inițial, a funcționat acolo unde de fapt, „lupul este stăpân la stână”, întrucât, evaluarea populațiilor speciilor de interes cinegetic era coordonată de persoane care nu acordau importanța cuvenită conservării biodiversității. Ulterior, s-a constatat un reviriment în tot ceea ce a însemnat diversitatea și complexitatea activităților comisiei, precum și în evoluția rețelei naționale de arii naturale protejate.

Cătălin Mosoia: *Comisia a intrat în coordonarea Academiei Române. Următorul pas a fost cunoașterea activității CMN: înființarea revistei „Ocrotirea naturii”.*

Cătălin Tănase: În perioada dinaintea publicării primului număr al revistei „Ocrotirea naturii” (1955), se tipărea trimestrial „Buletinul Comisiunii Monumentelor Naturii” – ultima sa ediție a apărut în 1944 –, iar în fondul de periodice al Bibliotecii Grădinii Botanice din Iași există majoritatea numerelor.

Colectivul de redacție era format din personalități din cadrul Academiei Române. Îl amintesc pe acad. Ion Th. Simionescu (1873-1944), care a excelat în domeniul științelor naturii aducând contribuții remarcabile în domeniul geologiei și geografiei, sau în cunoașterea florei și faunei României, precum și în domeniul ocrotirii naturii.

Până în 1990, textele publicate în Buletin și în revista „Ocrotirea naturii” erau de popularizare sau reprezentau acte normative în domeniul

protecției naturii, respectiv procese verbale de ședință, însă după 1990, articolele s-au adresat preponderent comunității științifice. Redacția Buletinului a funcționat la Grădina Botanică din Cluj, director al publicației pe toată perioada de apariție fiind Alexandru Borza.

După reorganizarea CMN în cadrul Academiei Române, se reia în anul 1955 publicația sub titlul inițial de *Ocrotirea Naturii*, apoi de *Ocrotirea Naturii și a Mediului Înconjurător*, cu o apariție anuală până în 1964, apoi cu două numere pe an. Revista și-a încetat apariția în anul 2001, însă la inițiativa președintelui CMN din perioada respectivă, ornitologul Dan Munteanu, membru corespondent al Academiei Române, s-a încercat reluarea publicării revistei, serie nouă, demers care s-a concretizat, din păcate, doar prin apariția unui singur număr, în anul 2010.

Cătălin Mosoia: *Urmează?*

Cătălin Tănase: Ne-am propus să reluăm începând cu anul acesta editarea revistei „Ocrotirea naturii”. Va fi o publicație online care se va adresa publicului larg. De asemenea, se lucrează la site-ul web al Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii și, în curând, va fi public. Totodată, pregătim aniversarea Centenarului Comisiei din anul 2030 prin centralizarea documentelor de arhivă.

Cătălin Mosoia: *Printre solicitările recente pe care Biroul de comunicare și relații publice al Academiei Române le-a direcționat către Comisie s-a aflat și cea a unui cercetător doctorand de la Universitatea din Innsbruck, care intenționa să investigheze anume plante rare din România.*

Cătălin Tănase: Solicitarea se referea la colectarea pentru analize genetice a unor frunzulițe de la indivizii unor specii cu statut special de protecție din genul *Astragalus* (popular cosaci). Cel mai frecvent primim solicitări de derogare pentru colectare în scop științific de la institute de cercetare, dar și de la tineri doctoranzi care studiază biodiversitatea sau teme de biologie moleculară. Doctorandul austriac a primit avizul favorabil din partea CMN pentru colectarea materialului biologic. Mai departe, el trebuia să se adreseze administrației rezervațiilor ariilor protejate unde se găseau speciile respective sau agențiilor locale

de protecția mediului, respectiv două rezervații din Transilvania (județul Cluj) și una din Moldova (județul Vaslui).

Doresc, ca împreună cu colegii membri în Comisie, să clarificăm următoarele chestiuni: pentru solicitările, mai ales cele în scop științific, noi propunem avizarea, după analiza documentațiilor pe care le primim, însă aprobarea derogării o acordă doar reprezentantul legal, adică ministrul de resort, ministrul mediului, apelor și pădurilor.

Mai departe noi nu știm ce se întâmplă, deși sunt aspecte foarte importante. În cazul anumitor specii de plante sau de animale este foarte important de cunoscut ce s-a întâmplat cu indivizii care alcătuiesc populația respectivă, tocmai pentru a avea o raportare cât mai exactă în timp și spațiu, dar mai ales pentru solicitări similare.

În general, știm unde să apelăm să obținem aceste informații, dar este bine să le avem și la Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii. Spun aceasta, pentru că sunt situații când nu avizăm unele solicitări. De altfel, mai ales când este vorba de urs și de alte carnivore mari, derogarea se poate aproba cu dovezi că nu există alte măsuri prin care populația respectivă nu poate fi controlată și, mai important, nu este afectată evoluția populației respective.

Suștinem necesitatea întocmirii în fiecare an a unor situații centralizate care să ofere informații privind monitorizarea bioresurselor la nivel național. Ca alternativă a supraexploatării bioresurselor recomandăm introducerea în cultură a unor specii de plante medicinale, arbuști fructiferi sau ciuperci comestibile, deoarece acestea nu sunt resurse inepuizabile, ci depind de factori naturali care diferă de la un an la altul. Astfel, uneori bioresursele pot fi însemnate, iar altele pot fi reduse cantitativ.

Cătălin Mosoia: *Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii – CMN este alcătuită din specialiști în multe domenii ale științei. Cum gestionați funcționarea Comisiei din această perspectivă multidisciplinară?*

Cătălin Tănase: Membrii CMN sunt biologi – botaniști și zoologi, geografi și geologi, silvici sau ecologi. Cu alte cuvinte, expertiza membrilor CMN acoperă foarte bine orice solicitare privind specii, resurse geologice, habitate și peisaje. Dacă apar solicitări care necesită consultări

suplimentare atunci apelăm la colegi care sunt membri în cadrul Subcomisiilor pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii din cadrul filialelor Academiei Române. Niciodată o solicitare nu rămâne la nivelul unei discuții într-un birou. Toate solicitările care necesită clarificări suplimentare, le justificăm și argumentăm, în corespondența cu solicitantul. Au fost cazuri în care am avizat o solicitare doar dacă a fost îmbunătățită. O sumară statistică arată că, în 2023, am solicitat refacerea și completarea a 79 de studii pentru evaluarea bioresurselor pentru exploatare în scop economic dintr-un număr de 494 de studii științifice care au fost înregistrate la CMN.

Cătălin Mosoia: *Cum ați putea grupa solicitările care ajung la CMN?*

Cătălin Tănase: Cele mai multe sunt solicitări de avize pentru recoltare, dacă sunt plante, capturare, dacă sunt animale, cu alte cuvinte bioresurse din medii naturale care sunt exploatate în scop economic.

CMN nu avizează solicitări din care rezultă recoltarea sau capturarea din arii naturale protejate. Ne confruntăm cu situații speciale, mai ales în cazul solicitărilor privind cotele de vânătoare, întrucât animalele se deplasează dintr-un loc în altul. Dacă este cazul, atenționăm atunci când pot exista suprapuneri cu situri de interes comunitar, care sunt parte integrantă a rețelei europene de arii protejate Natura 2000. Sunt și discuții cu solicitanții, uneori neplăcute. De exemplu, cele care au vizat cu multă insistență vânarea unor exemplare de cocoș de munte. În cele din urmă, membrii CMN au propus neavizarea, atât în 2022, cât și în 2023. Un alt exemplu: melcii pot fi capturați numai dacă au ajuns la maturitate, adică atunci când cochiliile acestora prezintă o anumită dimensiune, în conformitate cu caracteristicile speciei.

Cătălin Mosoia: *Pare greu de crezut că, uneori, dovezile științifice nu sunt de ajuns. Sunt activități care își propun să obișnuiască potențialii solicitanți cu adevărul relevant științific?*

Cătălin Tănase: Cunosced genul acesta de activități și din cadrul Societății Micologice din România, o asociație care are persoane cu pregătire în domeniul micologiei, dar și amatori. Cu prilejul fiecărui sezon de recoltare, membrii societății

prezintă celor interesați aspecte referitoare la identificarea ciupercilor otrăvitoare și a celor comestibile, precum și care sunt principiile colectării lor – pentru că nu trebuie să folosești târnăcopul, așa cum se procedează în anumite regiuni la recoltarea trufelor. Apoi, în scop educativ, se organizează o expoziție cu tot materialul colectat și sunt oferite explicații. În general, organizăm tabere micologice în locuri accesibile și importante din punct de vedere agroturistic, unde aceste resurse naturale pot fi valorificate sustenabil.

În cadrul Subcomisiei CMN de la Iași, organizăm în cadrul Zilelor Academice Iașene, împreună cu studenții și doctoranzii, cel puțin o dată pe an, expoziții de ciuperci proaspete colectate din ecosisteme naturale. Locul preferat pentru prezentarea expozițiilor este Grădina Botanică, pentru că acest loc este frecventat de vizitatori din toate categoriile de vârstă, adulți, dar și copii. În prezent, oamenii preferă să iasă tot mai mult în natură.

Cătălin Mosoia: *Grădina Botanică din Iași este o arie naturală intraurbană care se întinde pe o suprafață de 90 de hectare.*

Cătălin Tănase: Grădina Botanică din Iași este arie naturală protejată – prin Hotărârea nr. 8 a Consiliului Județean emisă în 1994 –, fiind declarată parc dendrologic, organizată în zece secții tematice, unde sunt cultivate specii de plante din toate regiunile biogeografice ale României, dar și de pe alte continente.

Cătălin Mosoia: *Ca profesor universitar, lucrați cu studenții în Grădina Botanică?*

Cătălin Tănase: La modulul de master, predau strategii în conservarea biodiversității, iar unele cursuri și lucrări practice le organizez în Grădina Botanică. În plus, implicăm studenții și în activitățile Subcomisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii de la Iași.

Îmi aduc aminte că în perioada studenției am cunoscut Academia Română, prin intermediul Subcomisiei CMN de la Iași care a fost coordonată în calitate de președinte, mai bine de trei decenii, de profesorul nostru, academician Constantin Toma (1935-2020), personalitate care a excelat în domeniul biologiei vegetale, cu contribuții remarcabile în ceea ce privește ocrotirea speciilor și a habitatelor din regiunea Moldovei. În luna noiembrie

1985 s-a organizat prima ediție a Zilelor Academice Iașene. Această manifestare a fost precedată de o serie de întâlniri între profesori și studenți – de exemplu, cu matematicianul academician Viorel Barbu, care, în acea perioadă, era rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Aceste întâlniri au fost pentru mine adevărate lecții pe care le-am reținut prin pasiune, nu neapărat cu gândul că voi avea șansa vreodată să pot organiza și eu ceva similar. Pur și simplu, s-a întâmplat să fie așa.

Cea mai recentă ediție a Zilelor Academice s-a desfășurat în octombrie 2023 și a avut ca temă biodiversitatea în mediul urban. Subcomisia CMN de la Iași împreună cu CMN au organizat și o reuniune de tip workshop la care au participat profesori, studenți de la Facultatea de Biologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, specialiști de la Agenția de Protecția Mediului Vrancea și Iași, de la Complexul Muzeal de Științele Naturii din Bacău, de la Banca de Resurse Vegetale „Mihai Cristea” din Suceava, de la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, de la Facultatea de Știința Mediului. După ce au fost susținute comunicări științifice s-a organizat o aplicație biologică în Grădina Botanică.

Cătălin Mosoia: *Înțeleg că v-ați întâlnit cu Academia Română prin intermediul profesorilor dumneavoastră și al Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii – CMN, pe care, în prezent, o coordonați. Ce reprezintă Academia Română pentru dumneavoastră?*

Cătălin Tănase: Academia Română a fost întotdeauna ocazia fericită de a întâlni și de a lucra cu personalități remarcabile, adevărate modele în societate, care asigură continuitate în ceea ce privește abordarea științifică a problemelor dintr-un anumit domeniu de specialitate. Academia Română este o entitate dinamică prin institutele pe care le coordonează, implicit prin intermediul cercetătorilor. Academia Română își păstrează primul loc la nivel național, raportat la vizibilitatea internațională a rezultatelor științifice publicate, ceea ce pentru noi este ca aerul pe care îl respirăm. În ceea ce privește recrutarea tinerilor cu drag de carte, de remarcat este preocuparea conducerii Academiei Române față de școala sa doctorală – Școala de Studii Avansate a Academiei Române –, care

promovează interdisciplinaritatea între diferite domenii de cercetare.

Cătălin Mosoia: *Care este obiectivul pe care Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii și l-a propus pentru acest an?*

Cătălin Tănase: Oricare ar fi obiectivul pe care ni-l propunem, depindem de legislația în domeniul mediului. De aceea, m-aș raporta mai întâi la acest aspect. Membrii CMN sunt specialiști recunoscuți prin rezultatele științifice, dar indiferent de acțiunile noastre, nu vom putea avea întotdeauna imaginea imaculată în spațiul public, așa cum merităm, pentru munca de echipă responsabilă și, în majoritatea situațiilor, voluntară.

Ne-am bucura ca în perioada următoare să reușim, împreună cu ministrul mediului și reprezentanții Direcției Generale Biodiversitate din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, Agenției Naționale pentru Aarii Naturale Protejate, Administrației Biosferei Delta Dunării, Regiei Naționale a Pădurilor, să convenim asupra modificărilor din Ordinul 410/2008, care se referă la îmbunătățirea cadrului legal pentru procedura de autorizare a activităților de recoltare, capturare și/sau achiziție, și/sau comercializare, pe teritoriul național sau la export, a florilor de mină, a fosilelor de plante și a fosilelor de animale vertebrate și nevertebrate, precum și a plantelor și animalelor din flora și fauna sălbatică și a importului acestora. De asemenea, în această perioadă există constituit un grup de lucru prin ordin de ministru, care analizează îmbunătățirea cadrului legal pentru conservarea carnivorelor mari. Acestea ar fi obiective imediate, deși nu depind exclusiv de membrii CMN.

Cătălin Mosoia: *Înțeleg că încă suntem în perioada armonizării legislative?*

Cătălin Tănase: Într-un fel, da. Cert este că, în acest moment, din articolele procedurii menționate, nu se înțelege clar, cine colectează sau capturează categorii de bioresurse, de unde provin și în ce cantități sunt colectate sau capturate, și nici unde ajung acestea.

Anul trecut, pe mult discutatul subiect „nivelul de prevenție și intervenție la urs”, Minis-

terul Mediului, Apelor și Pădurilor a solicitat avizul CMN pentru proiectul de ordin privind prevenirea pagubelor și a accidentelor provocate de această specie, sacrificarea a 426 exemplare de urs brun pentru prevenție și a 55 exemplare pentru intervenție. Academia Română, cu argumente științifice prezentate de membrii CMN, a rămas fermă asupra cifrelor propuse, adică 140 de exemplare pentru prevenție și 80 exemplare pentru intervenție, chiar dacă presiunea externă a fost considerabilă, iar variantele prezentate în spațiul public, cel mai adesea, nu reflectau poziția susținută de membrii CMN.

Cătălin Mosoia: *Domnule profesor, cum v-ați dezvoltat gândirea critică?*

Cătălin Tănase: Citind foarte mult, analizând și observând totul cu foarte mare atenție, până la cel mai mic detaliu. Adesea intuiția m-a ajutat foarte mult. Nu îmi pierd niciodată speranța, sunt încrezător mai ales în ceea ce depinde de mine. Nu pot să contrazic pe nimeni atunci când nu am argumente solide și nici variante convingătoare. Țintesc doar adevărul pentru care sunt dispus să merg oriunde și oricât pentru dovedirea acestuia. Întotdeauna am susținut fără nicio condiționare pe toți cei care au dorit să construiască durabil.

Cătălin Mosoia: *Înțeleg că rezistența la efort este o trăsătură a personalității dumneavoastră. Probabil provine în urma sportului de performanță pe care l-ați practicat.*

Cătălin Tănase: Atletism. Alergător de cursă lungă. Campion național școlar cu record pe distanța de 1.500 m (Reșița, 1978), medaliat în curse de semifond, fond și cros. Posibil.

Cătălin Mosoia: *Cum s-a născut pasiunea dumneavoastră pentru biologie?*

Cătălin Tănase: Pasiunea pentru biologie o am de când mă știu. Primele vacanțe după ce am devenit școlar le-am petrecut la rude, urmași de răzeși, de la care am învățat rosturile importante din viața satului, despre culturile ogoarelor sau îngrijirea animalelor, dar mai ales am cutreierat fascinat toate pădurile de unde păstrez cele mai frumoase amintiri ale copilăriei.

13 martie 2024